

Unutulmayacak mektuplar

Bizim kuşağı da yetiştiren 1960'lar edebiyat ortamı, satışlarla, ünlenişlerle belirlenmiş değildi. Tam tersine, öz edebiyata bağlılık başat erdemdi. Behçet Necatigil-Kâmuran Şipal mektuplaşmalarından oluşan 'Dar Bir Çember İçinde' o titiz edebiyat ortamını yansıtıyor.

Behçet Necatigil-Kâmuran Şipal mektuplaşmaları 1960'ların o titiz, özverili, içten edebiyat ortamını yansıtıyor: 'Dar Bir Çember İçinde' (Yapı Kredi Yayınları). Bu seçkin kitabı, bence, biraz da böyle okumalı. 'Dar Bir Çember İçinde'yi Serenad Demirhan -zaman zaman usta Şipal'e sorular yönelterek- özenle yayına hazırlamış. Bugünün okurunun kolay kolay öğrenemeyeceği kimi olguları; şairle hikâyecide iz bırakmış yazınsal eserleri, kimi göndermeleri Demirhan tek tek notlamış.

Bizim kuşağı da yetişti- ren 1960'lar edebiyat ortamı, satışlarla, ünlenişlerle, benden başkası yokturlarla belirlenmiş değildi. Tam tersine, öz edebiyata, öz sanata bağlılık başat erdemdi. Kâmuran Şipal yazıyor (1966): "Behçetçiğim, biliyorsun bizim çalışma sistemimizi; kendimiz geride, yaptığımız iş önde olsun istiyoruz, yani işimizin gerisinde saklanıyoruz." Şipal de Necatigil de uzun yıllar saklandılar; Kâmuran Bey bugün de saklanıyor. Bu saklanış, birbirlerini, 'dostların birbirlerini' kıyasıya eleştirmelerini asla engellememiş. Nitekim Şipal, Behçet Hoca'nın o kadar sevdiğim 'Süslü Karakol' oyununu öylesine süzgeçten geçiriyor ki, şaşakalıyorsunuz. Anılarımda yazmıştım: Bu oyunun yazılışına tanık olmuştum ve Necatigil, gecede seslerin radyoda dinleyicileri buluşması için adeta bir müzik insanı gibi uğraşmıştı. Kâmuran Şipal'se 'Süslü Karakol Durağı'nı beylik anlatışa yer yer yenik düşüşüyle eleştirmiş; örneklendirmiş. Dipyazılardan öğrendiğimize göre, bütün bu kısımları Necatigil yeniden ele almış...

Behçet Hoca benden de söz açmış: Yıl 1969, tam o günlerde Şipal'in 'Büyük Yol-

culuk'u yayımlanmış. (Gözümün önünde: Bembeyaz kapaklı bir kitap. Hemen okumuştum.) Necatigil yazıyor: "Çok genç hikâyecilerden Selim İleri almış hemen, 'Karşıdaydı' hikâyesi üzerinde muhabbet ve hayranlıkla durdu, konuştuk bir süre." "Çok genç hikâyecilerden..." Yirmi yaşındaymışım. Bugün yetmişimde, ne kalıyor geriye dersiniz, böylesi satırlarda anılmış olmak kalıyor, elli yıl öncesinden çıkagelen ürperiş... İkinci mektuplaşmalar kitabı **Kubbealtı'nın yayını: 'Gurbetnâme'**. Süheyl Ünver'le Uğur Derman'ın mektuplaşmaları, bu kez zaman dilimi 1950'lerin sonu. Ersu Tekin'in kitap tasarımını özenle gerçekleştirdiği 'Gurbetnâme'yi sevgili genç arkadaşım Sâmîha Uluant Ataman yayına hazırlamış, hem de, özlü bir 'sunuş'la mektupların hikâyesini dile getirmiş.

Kültürümüze, sanatımıza hizmetleri uçsuz bucaksız Ünver'le Derman

usta-çırak ilişkisi içinde. Gerçi Ünver hiçbir şekilde ustalığı kuşanmamış, alabildiğine alçakgönüllü. Ünver, görevi dolayısıyla Amerika'da, yurttan dostların özlemini çekiyor. Uğur Bey de sonsuz bir bağlılık ve saygıyla yazıyor; "Pek muhterem efendim..." Uğur Bey'in 9.11.1958 tarihli mektubundan öğreniyoruz: "Hele hazırladığınız Amerika defterlerini iştikçe avdetinizde koca Amerika'nın buraya geleceğini düşünerek ne kadar seviniyorum bir bilerseniz." Ne oldu o defterler? Eşsiz Süheyl Ünver'in inanılmaz incelikteki çizimlerini, defterlerini daima hayranlıkla izledim. İstanbul'un, Bursa'nın, Edirne'nin, aslında Ünver'in gittiği her yerin panoraması bu çizimler, git git yitirdiğimiz tarihi dokuyu gözler önüne serer. Amerika'yı nasıl alımlamıştı Süheyl Ünver?..

KISACIK JULES VERNE

Çocukluğumun, yenyetmeliğimin biricik Jules Verne'nden yepyeni bir novella okudum: 'Zacharius Usta' (Alfa Yayınları). Galiba Türkçede ilk kez. İnsanın bitmez/dinmez kibir fırtınasını simgeleyen bu yapıt, üstelik özeti özeti -ama derin- psikolojik çözümlemeleriyle beni altüst etti. Saat ve zaman çerçevesinde bütün bir etik değerler fırtınası! 'Zacharius Usta'yı dilimize Hakan Tansel çevirmiş. Tansel'in bu alabildiğine akıcı çeviride 'eski kelimeler'le 'yeni sözcükler'i iç içe, bir arada kullanması beni hiç irkiltmedi. Tam tersine, çevirmenin bu tercihi uzun uzadıya düşündüm...